

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/139/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122010053
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2122010053.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a sudcov Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. X.X.XXXX v C., trvale bytom mesto C., tohto času vo výkone trestu odňatia slobody vo Väznici Kuřim, Česká republika, pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1, odsek 3 písmeno b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b) Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 30.5.2023, sp. zn. 2T/1/2022, na verejnom zasadnutí konanom dňa 19.3.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 321 odsek 1 písmeno e), odsek 2 Trestného poriadku sa napadnutý rozsudok zrušuje vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 odsek 3 Trestného poriadku sa obžalovaný

A. B. D. E. F. G., nar. X.X.XXXX v C., trvale bytom C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody vo Väznici Kuřim, Česká republika

odsudzuje:

Podľa § 207 odsek 3 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno l), § 37 písmeno m), § 38 odsek 2 Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 48 odsek 2 písmeno b) Trestného zákona sa zaraďuje na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) zo dňa 30.5.2023, sp. zn. 2T/1/2022 bol obžalovaný A. B. (ďalej len „obžalovaný“) uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1, odsek 3 písmeno b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že v období od 1. marca 2018 do 30. mája 2023 v C. a ani na iných miestach na území Slovenskej republiky a Českej republiky úmyselne riadne a včas neplatil výživné na svoju maloletú dcéru B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky H. I., nar. XX.XX.XXXX, E. XXX, J. - K., Česká republika, i keď mu vyživovacia povinnosť vyplývala priamo zo zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov a výška výživného bola určená aj rozsudkom Okresného súdu Karviná č. k. 40Nc/159/2011-65 zo 16. apríla 2012, právoplatným 27. decembra 2012, a to tak, že je povinný platiť na výživu dcéry B. sumou 500,- Kč mesačne, vždy k prvému dňu v mesiaci vopred k rukám matky H. I., a hoci si bol vedomý tejto vyživovacej povinnosti voči maloletej dcére, nejavil vážny záujem nájsť

a udržať si stále zamestnanie a zabezpečiť si pravidelný zdroj príjmov, z ktorého by mohol uhrádzať výživné, z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol opakovane vyradený pre nespoluprácu a výživné riadne neuhrádzal ani z občasných príjmov z pracovnej činnosti, pričom od marca 2018 obžalovaný na výživu maloletej dcéry neprispel finančne ani iným spôsobom, čím mu za obdobie od 1. marca 2018 do 30. mája 2023 vznikol dlh na výživnom vo výške 31.500,- Kč.

Za to bol obžalovaný odsúdený podľa § 207 odsek 3 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno l), § 37 písmeno m), § 38 odsek 2 Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky a podľa § 48 odsek 2 písmeno b) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní dňa 30.5.2023 prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátor“) sa vzdal práva na podanie odvolania a obžalovaný si ponechal lehotu.

Obžalovaný prostredníctvom obhajkyne doručil okresnému súdu dňa 14.6.2023 odvolanie voči rozsudku, a to voči výroku o vine, treste aj voči konaniu, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo.

Obžalovaný listom zo dňa 31.7.2023 doručeným súdu dňa 3.8.2023 podal odvolanie proti výške uloženého trojročného trestu odňatia slobody. Žiadal, aby bola vec zrušená a prekvalifikovaná do Českej republiky na Okresný súd Karviná, ktorý rozhodoval o výživnom.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vykonal verejné zasadnutie za prítomnosti prokurátorky Krajskej prokuratúry Trnava, obhajkyne obžalovaného ako aj obžalovaného, ktorý sa verejného zasadnutia s jeho súhlasom zúčastnil prostredníctvom videokonferencie realizovanej Krajským súdom Brno, keďže obžalovaný vykonáva trest odňatia slobody v Českej republike.

Krajský súd na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie oboznámením písomného vyjadrenia poškodenej H. I. (ďalej len „poškodená“) a hodnotením obžalovaného z väznice Kuřim.

Poškodená v písomnom vyjadrení zo dňa 27.2.2024 uviedla, že obžalovaný žiadne výživné, okrem platieb, ktoré predložila v konaní pred okresným súdom, neuhradil.

Z hodnotenia obžalovaného z väznice Kuřim vyplynulo, že obžalovaný je vo výkone trestu od 4.10.2022, pričom postupne bol premiestňovaný medzi viacerými väznicami. Počas výkonu trestu nebolo správanie obžalovaného na požadovanej úrovni, nerešpektoval ústavný poriadok, používal nátlakové konanie voči zamestnancom a dopustil sa viacerých previnení. Obžalovaný sa dlhodobo konfliktne správa, z bezpečnostných dôvodov nie je pracovne zaradený a nemal žiadny príjem.

K oboznámeným správam obžalovaný uviedol, že dlh na výživnom nemohol zaplatiť, keďže nie je pracovne zaradený.

Prokurátorka krajskej prokuratúry navrhla odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť, nakoľko uložený trest bol primeraný a zákonný. Obhajkyňa obžalovaného považovala uložený trest za neprimeraný, keďže obžalovaný nemal možnosť platiť výživné, pričom ak mu bude uložený nižší trest, bude môcť skôr pracovať a dlh na výživnom splniť, preto navrhla obžalovanému uložiť nižší trest. Obžalovaný sa pripojil k návrhu jeho obhajkyne, skutok oľutoval s tým, že chce pracovať a dlh na výživnom splácať.

Podľa § 315 Trestného poriadku, o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 odsek 1 Trestného poriadku, odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa § 316 odsek 3 Trestného poriadku, odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo

c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 odsek 1 Trestného poriadku, ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 odsek 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 odsek 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1.

Podľa § 321 odsek 1 Trestného poriadku, odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 odsek 2 Trestného poriadku, ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 odsek 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 odsek 3 Trestného poriadku, odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd ako súd odvolací, postupom uvedeným v ustanovení § 317 odsek 1 Trestného poriadku zistil, že odvolanie proti rozsudku okresného súdu podala procesná strana na to oprávnená - obžalovaný, a to proti výroku o treste, voči ktorému je odvolanie možné, keďže napadnutý rozsudok je vo vzťahu k výroku o vine nenapadnuteľný odvolaním z dôvodu, že okresným súdom bolo prijaté vyhlásenie obžalovaného, že nepopiera vinu. Súčasne obžalovaný odvolanie podal v lehote ustanovenej v zákone, a to prostredníctvom obhajkyne.

Senát krajského súdu preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým obžalovaný podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že odvolanie obžalovaného je dôvodné.

Okresný súd obžalovanému uložil neprimerane prísny trest, keď mu ukladal pri rovnomernom pomere poľahčujúcich a priťažujúcich okolností trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, teda v strede trestnej sadzby, ktorá je 1 rok až 5 rokov.

Okresný súd náležitým spôsobom zhodnotil osobu obžalovaného s ohľadom na jeho trestnú a priestupkovú minulosť, kedy konštatoval, že obžalovaný, ktorý bol 9 krát súdne trestaný z toho 7 krát súdmi v Českej republike, najmä za majetkovú a násilnú trestnú činnosť, je špeciálnym recidivistom k trestnému činu krádeže a recidíva sa u obžalovaného vyskytla aj pri trestnom čine lúpeže. Priestupkovo bol obžalovaný v rokoch 2018 a 2019 postihnutý 5 krát so sankciami od napomenutia po pokuty vo výške 30 eur. Pri ukladaní trestu tak mal okresný súd za to, že obžalovanému treba s ohľadom na jeho trestnú minulosť, kedy ani uložené nepodmienečné tresty nevedli k nápravnému účinku, ukladať trest v strede trestnej sadzby, zohľadniac aj rovnomerný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

Pri určovaní druhu a výmery trestu súd prihliada nie len na trestnú minulosť obžalovaného, ale najmä na spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť nápravy. Vyhodnotením všetkých týchto skutočností nebolo možné dospieť k záveru, že obžalovanému za skutok v danej veci treba ukladať trest v strede trestnej sadzby. Čo sa týka spôsobu spáchania činu a jeho následku, tak obžalovanému je kladené za vinu úmyselné neplnenie si vyživovacej povinnosti v období 5 rokov, kedy mu vznikol dlh na výživnom v sume 31.500 Kč, teda výživné si neplnil síce dlhší čas, ale práve táto skutočnosť, je kvalifikačným

momentom pre uplatnenie vyššej trestnej sadzby vo výmere 1 rok až 5 rokov, preto obžalovanému nebolo možné pričítať túto okolnosť pre výrazné sprísnenie ukladaného trestu. Okresný súd správne zistil a vyhodnotil poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, pričom u obžalovaného, ktorý sa k činu priznal a tento úprimne oľutoval vzhľadom na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písmeno l) Trestného zákona a z dôvodu, že obžalovaný už bol za trestný čin odsúdený, zohľadniac jeho nezahľadené odsúdenia, vzhľadom aj priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písmeno m) Trestného zákona. Keďže predchádzajúce odsúdenia obžalovaného boli aj zistenou priťažujúcou okolnosťou, ktorá mala za následok pri zistenej jednej poľahčujúcej okolnosti, rovnomerný pomer týchto okolností a tým aj ukladanie trestu v základnej trestnej sadzbe 1 rok až 5 rokov, nebolo možné pričítať trestnú minulosť obžalovaného ako okolnosť pre výrazné sprísnenie ukladaného trestu. Dobu neplnenia si vyživovacej povinnosti aj trestnú minulosť obžalovaného možno zohľadniť pri výmere trestu, avšak ak páchanie trestnej činnosti po dlhší čas je kvalifikačným momentom, a predchádzajúce odsúdenia sú priťažujúcou okolnosťou, nie je možné len o tieto skutočnosti oprieť vyššiu výmeru trestu. Obžalovaného možno považovať za recidivistu vo vzťahu k majetkovej a násilnej trestnej činnosti, avšak zanedbania povinnej výživy sa doposiaľ nedopustil. Po zohľadnení osoby obžalovaného, jeho pomerov ako aj možnosti jeho nápravy, je zrejmé, že obžalovanému nemohol byť ukladaný trest na dolnej hranici trestnej sadzby, pričom krajský súd má za to, že ani trest v strede trestnej sadzby, aký uložil okresný súd, nebol primeraný. Pri zohľadnení všetkých okolností rozhodných pre ukladanie druhu trestu je zrejmé, že obžalovanému bolo potrebné ukladať trest odňatia slobody, nakoľko alternatívne tresty by evidentne nemali ochranný ani výchovný účinok. Čo sa týka výmery trestu krajský súd považoval za spravodlivý a zákonný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, teda v strede dolnej polovice trestnej sadzby, ktorý zohľadňuje náležitým spôsobom všetky kritériá pre ukladanie trestu, na ktoré krajský súd v podrobnostiach poukázal vyššie.

Okresný súd správne vyhodnotil, že obžalovanému uložený trest odňatia slobody nemožno podmienene odložiť na skúšobnú dobu, keďže na to neboli splnené zákonné podmienky podľa § 49 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona. Obžalovaný začal s neplnením vyživovacej povinnosti ihneď po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere 8 rokov, pričom v priebehu neplnenia výživného sa dopúšťal ďalšej trestnej činnosti, preto bolo dôvodné mať za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného je výkon trestu odňatia slobody nevyhnutný. Obžalovaný bol pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia tak, ako to rozhodol aj okresný súd, keďže obžalovaný bol v posledných desiatich rokoch pre spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin, keďže dňa 27.2.2018 vykonal 8 ročný nepodmienečný trest odňatia slobody za lúpež.

Vzhľadom k tomu, že okresný súd napadnutým rozsudkom uložil obžalovanému neprimerane prísny trest, krajský súd výrok o treste zrušil a sám vo veci rozhodol, a to v prospech obžalovaného na základe jeho odvolania.

K samotnému trestu je potrebné uviesť, že je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t.j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou.

Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi. Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu.

Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie,

príčom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatela a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Okresný súd v napadnutom rozsudku opomenul vyhodnotiť, či prijatiu vyhlásenia obžalovaného, že nepopiera spáchanie činu, a teda vyvodu trestnej zodpovednosti obžalovaného, ktorý spáchal prečin, nebráni tzv. materiálny korektív, ktorý je vyjadrený v ustanovení § 10 odsek 2 Trestného zákona, a podľa ktorého nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná.

Materiálny korektív predstavuje výnimku z formálneho chápania kategórie trestných činov. Jednou z podmienok, ktorá musí byť splnená na to, aby určité protiprávne konanie (skutok) mohlo byť kvalifikované ako konkrétny prečin, je v zmysle § 10 odsek 2 Trestného zákona aj pozitívny záver o tom, že závažnosť konania, ktoré inak z formálneho hľadiska napĺňa znaky skutkovej podstaty nejakého prečinu je vyššia ako nepatrná. Stupeň závažnosti činu má zásadný význam pre rozhodnutie o základnej otázke trestného konania (otázke viny a trestu).

S ohľadom na spôsob vykonania činu, kedy obžalovaný po prepustení z výkonu trestu neplnil v období 5 rokov vyživovaciu povinnosť na maloletú dcéru, za ktorý čas mu vznikol dlh na výživnom v sume 31.500 Kč, a obžalovaného úmyselné zavinenie, bolo potrebné vyhodnotiť, že miera závažnosti činu bola vyššia ako nepatrná.

Z vyššie uvedených dôvodov bolo preto rozhodnuté spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku krajského súdu, pričom tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne (§ 163 odsek 4 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.